

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 501/2020-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Garančovským, Kukučínova 19, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 CoE 219/2018-58 z 28. decembra 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Oboer 15/2019 z 28. januára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 CoE 219/2018-58 z 28. decembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Oboer 15/2019 z 28. januára 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom exekučného konania vedeného pred Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 0 Er 1235/1996 v procesnej pozícii povinného o vymoženie sumy 16 321,52 € a trov konania v prospech oprávnenej, Sociálnej poisťovne, so sídlom v Bratislave (ďalej len „oprávnená“). Sťažovateľ doručil okresnému súdu 29. októbra 1998 návrh na zastavenie exekúcie z dôvodu preklúzie pohľadávky vymáhanej v exekučnom konaní. Okresný súd uznesením z 25. septembra 2008 exekúciu zastavil, avšak následne krajský súd uznesením z 30. decembra 2013 uznesenie okresného súdu napadnuté odvolaním oprávnenej zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po opätovnom právnom posúdení veci okresný súd uznesením zo 17. apríla 2018 návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie zamietol, proti čomu sa sťažovateľ odvolal. Krajský súd napadnutým uznesením z 28. decembra 2018 uznesenie okresného súdu potvrdil.

3. Sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v zákonom stanovenej lehote podal dovolanie. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

4. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ argumentuje, že ak najvyšší súd ako dovolací súd odmietol jeho dovolanie ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP v spojení s § 202 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších prepisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) v znení účinnom od 1. apríla 2017, podľa ktorého dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné, došlo z jeho strany k svojvoľnej aplikácii intertemporálnych ustanovení Exekučného poriadku, ktorá je *„tak závažným nedostatkom napadnutého uznesenia, ktorého intenzita sama osebe zakladá porušenie sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože vybočuje z rámca ústavnej konformity“*.

5. Za ústavne neudržateľný považuje sťažovateľ právny záver najvyššieho súdu vyjadrený v napadnutom uznesení, že *„novela Exekučného poriadku vykonaná zákonom č. 2/2017 Z. z. modifikovala spôsobilý predmet dovolania ako jednej z objektívnych podmienok jeho prípustnosti tak, že vylúčila prípustnosť dovolania voči uzneseniam vydaným v exekučnom konaní, pričom v prechodných ustanoveniach § 243h ods. 1 síce stanovila, že ak § 243i až § 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017, avšak vo vzťahu k opravným konaniam, teda ani k dovolaciemu konaniu, uvedená novela Exekučného poriadku neurčila žiadne pravidlo a preto je potrebné vychádzať z princípu jej okamžitej aplikability“*. Týmto názorom sa podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd dopustil svojvoľnej aplikácie, resp. arbitrárneho výkladu jednoduchého práva.

Sťažovateľ uvádza, že z § 243h ods. 1 Exekučného poriadku jednoznačne vyplýva, že *„exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných*

do 31. marca 2017 - predpismi účinnými do 31. marca 2017 sa rozumie právna úprava ako celok, ktorá sa vzťahuje na exekučné konania, t. j. vrátane všetkých inštitútov vzťahujúcich sa na exekučné konanie zahŕňajúc aj opravné prostriedky. Izolovaný prístup a reštriktívny výklad dovolacieho súdu v napadnutom rozhodnutí preto považujeme za ústavne neakceptovateľný. Ustanovenie § 243h ods. 1 Exekučného poriadku nerozlišuje či sa z doterajších predpisov majú použiť len niektoré ustanovenia, resp. len vybrané inštitúty, preto je jediným ústavne konformným taký výklad predmetného ustanovenia, že doterajšie predpisy sa použijú ako celok vo všetkých aspektoch použiteľných na exekučné konanie vrátane opravných prostriedkov.“. Uvedenú argumentáciu sťažovateľ podporil aj odkazom na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 45/2018 z 31. januára 2018.

6. Právo na zákonného sudcu bolo v danom prípade napadnutým uznesením najvyššieho súdu, vychádzajúc z argumentácie sťažovateľa obsiahnutej v ústavnej sťažnosti, porušené tým, že príslušný senát najvyššieho súdu v rozpore s § 48 CSP nepostúpil vec z dôvodu rozdielných právnych názorov veľkému senátu najvyššieho súdu na zaujatie stanoviska a rozhodnutie. Dovolací súd sa podľa názoru sťažovateľa odchyľil od právneho názoru, ktorý už bol vyslovený v jeho skorších rozhodnutiach, poukazujúc na rozhodnutia pod sp. zn. 3 Oboer 5/2017, 3 Oboer 1/2017, 5 Oboer 8/2017 a sp. zn. 3 Oboer 15/2017. Porušenie uvedenej povinnosti je nielen porušením zákonného ustanovenia, ale je aj pochybením, ktoré má ústavnoprávny rozmer.

7. Napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovateľ vytká, že ním bolo porušené právo na spravodlivý proces, a to tým, že dospel k nesprávne a ústavne neudržateľnému právnomu záveru, ktorý sa týka exekučného titulu vydanému právnym predchodcom oprávnenej a vymáhaného v predmetnom exekučnom konaní, keď „premlčanie práva vymáhať poistné posudzoval podľa neskoršieho predpisu (zákon č. 274/1994 Z. z.), podľa ktorého právo vymáhať poistné sa premlčí za tri roky odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa toto poistné predpísalo a nie podľa skoršieho predpisu (zákon č. 7/1993 Z. z.), podľa ktorého sa právo vymáhať poistné premlčí za jeden rok odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa poistné predpísalo“. Podstatou právnej otázky je podľa sťažovateľa to, či sa právo vymáhať poistné premlčuje

v režime zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 7/1993 Z. z. o zriadení Národnej poisťovne a o financovaní zdravotného poistenia, nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia v znení neskorších predpisov, za účinnosti ktorého došlo k vydaniu a nadobudnutiu právoplatnosti exekučného titulu, alebo sa právo vymáhať poistné premlčuje v intenciách zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov, za účinnosti ktorého sa iba podal návrh na vykonanie exekúcie. Sťažovateľ konštatuje, že v danom prípade „*sa mal aplikovať zákon č. 7/1993 Z. z., pretože počas účinnosti tohto zákona došlo k vzniku rozhodujúcich skutočností, ktorými boli vznik pohľadávky z poistného, vydanie exekučného titulu, nadobudnutie jeho právoplatnosti a začatie plynutia premlčacej doby. Keďže počas účinnosti tohto zákona nastali rozhodujúce skutočnosti, je použitie neskoršieho predpisu (zákon č. 274/1994 Z. z.) vylúčené z dôvodu, že takéto retroaktívne pôsobenie neskoršieho zákona je neprípustné pre rozpor s princípom právnej istoty, ktorý garantuje čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, v dôsledku čoho nadobúda toto porušenie aj ústavnoprávnu dimenziu. Jednotlivé skutočnosti a právne vzťahy sa totiž majú posudzovať podľa zákona účinného v čase, kedy nastali, ak prechodné ustanovenia zákona neurčia inak alebo ak neskorší právny predpis by bol pre jeho adresáta výhodnejší.*“

Sťažovateľ zároveň tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, pretože neobsahuje odôvodnenie vo vzťahu k zásadným otázkam, ktoré boli rozhodujúce pre rozhodnutie o zastavení exekúcie, neposkytuje žiadne odpovede na otázky vzťahujúce sa na jadro poskytnutej súdnej ochrany, resp. nereaguje na vznesené relevantné argumenty sťažovateľa. Zhrňujúc uvedené, odvolací súd „*sa nevysporiadal s argumentáciou a zásadnými námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa (i) premlčania práva vymáhať poistné v režime zákona č. 7/1993 Z. z. a (ii) aplikáciou preklúzie práva vykonať rozhodnutie podľa v tom čase účinného § 71 ods. 3 správneho poriadku. Vysporiadanie sa s týmito skutočnosťami malo zásadný význam, pretože od aplikácie predmetných ustanovení závisel odlišný výsledok ako ten, ku ktorému dospel odvolací súd.*“

8. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že vysloví porušenie jeho označených práv napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, napadnuté uznesenie krajského súdu a uznesenie najvyššieho súdu zruší, vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a prizná mu náhradu trov konania.

9. Sťažovateľ zároveň navrhol, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu, a zároveň žiadal, aby uložil oprávnenej v exekučnom konaní povinnosť zdržať sa oprávnenia priznaného jej exekučným titulom, a to až do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej. Svoj návrh odôvodnil tým, že *„v súčasnosti predstavuje dlh vymáhaný v exekučnom konaní vrátane penále čiastku cca 150.000 eur, ktorej exekučné vymoženie by vážnym spôsobom ohrozilo živobytie sťažovateľa a malo by pre neho fakticky likvidačný charakter, keďže sťažovateľ nedisponuje takou vysokou sumou muselo by sa v rámci exekúcie pristúpiť k predaju vecí a speňaženiu iných majetkových hodnôt. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že istina predstavuje v pomere k vymáhanej čiastke sumu 8.360 eur, ktorú sťažovateľ z dôvodu opatrnosti a prevencie pred zvyšovaním penále zaplatil a rovnako boli uhradené trovy exekúcie v sume 2.640 eur (príloha poukážka a doklad o zaplatení), čiže sťažovateľ celkovo uhradil z vymáhanej sumy 11.000 eur. Tiež by na strane sťažovateľa mohlo dôjsť k nenapraviteľnej, resp. k ťažko napraviteľnej ujme, pretože bez dočasného opatrenia môže dôjsť k vykonaniu a skončeniu exekúcie, v ktorej bude postihnutý majetok sťažovateľa, ktorého získanie po prípadnom zrušujúcom rozhodnutí ústavného súdu môže byť objektívne nemožné, t. j. nebude možné reštituovať následky zrušeného (napadnutého) rozhodnutia. Tým by došlo k zmareniu významu a účinku preskúmania a rozhodnutia o ústavnej sťažnosti... Odložením vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia a dočasným nekonaním exekútora až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej o sťažnosti nevznikne žiadna ujma iným účastníkom exekučného konania (oprávnenému). Stav, v ktorom sa vec aktuálne nachádza, existuje už vyše 20 rokov, a v prípade vydania dočasného opatrenia sa nijako nezhorší. Iba sa dočasne zakonzervuje do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej o sťažnosti.“*

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

14. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

17. Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

18. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Podstatná námietka sťažovateľa spočíva v tvrdenom zásahu krajského súdu do označených práv, ktorého sa mal dopustiť tým, že sa nevysporiadal s jeho zásadnými námietkami týkajúcimi sa premlčania práva a aplikácie preklúzie. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ namieta, že najvyšší súd svojvoľne aplikoval intertemporálne ustanovenia Exekučného poriadku, čo vybočuje z rámca ústavnej konformity. Zároveň sa najvyšší súd v napadnutom uznesení odchýlil od právneho názoru vysloveného v jeho skorších rozhodnutiach a nepredložením veci veľkému senátu porušil základné právo sťažovateľa na zákonného sudcu.

K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu

19. Podstata ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu spočíva v tvrdení sťažovateľa, že najvyšší súd nesprávne aplikoval časovú pôsobnosť § 202 ods. 4 Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017, ktorý sa vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu nemal použiť, keďže exekučné konanie začalo za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy. Dovolanie sťažovateľa bolo odmietnuté ako neprípustné, pretože podanie dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní je vylúčené.

20. Ústavný súd už judikoval, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („iura novit curia“). Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (I. ÚS 19/02, I. ÚS 50/04, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06). V zmysle svojej judikatúry

považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

21. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. 100/2005).

22. Ústavný súd konštantne poukazuje na to, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v zásade do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016, II. ÚS 255/2018) – k takému záveru môže viesť len ústavne neudržateľný výklad zákona najvyšším súdom v otázke prípustnosti dovolania.

23. Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené (m. m. I. ÚS 145/2010).

24. Podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku (účinného od 1. apríla 2017) dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné.

Podľa prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 1. apríla 2017, konkrétne podľa § 243h ods. 1 prvej vety Exekučného poriadku, ak tento zákon v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017.

25. Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia (body 8 až 10 odôvodnenia) konštatoval, že „*novela Exekučného poriadku vykonaná zákonom č. 2/2017 Z. z. modifikovala spôsobilý predmet dovolania ako jednej z objektívnych podmienok jeho prípustnosti tak, že vylúčila prípustnosť dovolania voči uzneseniam vydaným v exekučnom konaní. V prechodných ustanoveniach § 243h ods. 1 síce stanovila, že ak § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017, avšak vo vzťahu k opravným konaniam, teda ani k dovolaciemu konaniu, uvedená novela Exekučného poriadku neurčila žiadne pravidlo. Je preto potrebné vychádzať z princípu jej okamžitej aplikability.*

9. *V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že dovolacie konanie bolo začaté doručením dovolania exekučnému súdu dňa 11. septembra 2019, teda za účinnosti novej právnej úpravy zavedenej novelou Exekučného poriadku vykonanou zákonom č. 2/2017 Z. z. Ak by sa prípustnosť dovolania posudzovala výlučne len podľa nej a podľa okamihu začatia dovolacieho konania, bolo by dovolanie bez ďalšieho neprípustné. Avšak vzhľadom na povinnosť ústavne konformného výkladu, a teda vzhľadom na rešpektovanie ústavných princípov dôvery v platné právo a legitímneho očakávania, ako aj dôvery v správnosť aktov*

orgánov verejnej moci, vrátane v nich obsiahnutého poučenia o možnosti opravných prostriedkov, dovolací súd - pri riešení tejto otázky - považoval za správne, aby sa prípustnosť dovolania posudzovala podľa právnej úpravy platnej v čase vydania dovolaním napadnutého rozhodnutia (k uvedenému vid' uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6ECdo/15/2017 z 27. septembra 2017, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 2/2018 pod č. R 24/2018).

10. Z obsahu spisu vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo v rámci exekučného konania vydané už za účinnosti novej právnej úpravy dňa 28. decembra 2018. Spoukazom na uvedené bolo preto na predmetné dovolacie konanie potrebné aplikovať právnú úpravu Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, ktorá prípustnosť dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní vylúčila. Dovolanie povinného proti uzneseniu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie exekučného súdu o zamietnutí návrhu povinného na zastavenie exekúcie, je bez ďalšieho procesne neprípustné.“

26. Účelom princípu okamžitej aplikability procesných noriem, teda použiteľnosti „nových“ procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa „starej“ úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení (II. ÚS 185/2018).

27. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa aplikácie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku (účinného od 1. apríla 2017) ústavný súd dodáva, že vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti opakovane dospel k právnemu záveru o neprípustnosti dovolania v exekučných konaniach za totožných skutkových a právnych okolností, ako to je v práve posudzovanej ústavnej sťažnosti, čo preukazujú viaceré jeho rozhodnutia (napr. II. ÚS 185/2018, I. ÚS 281/2018, III. ÚS 276/2018, III. ÚS 177/2018, II. ÚS 517/2018, I. ÚS 74/2019, I. ÚS 312/2019, II. ÚS 295/2019, IV. ÚS 397/2020). Pokiaľ sťažovateľ vo svojej argumentácii poukazuje na skoršie uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 45/2018 z 31. januára 2018, v ktorom ústavný súd zaujal opačný právny názor, keď odmietol sťažnosť ako neprípustnú z dôvodu nevyužitia podania dovolania ako mimoriadneho

opravného prostriedku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v exekučnom konaní, ústavný súd dodáva, že dôveru v určitú rozhodovaciu prax v skutkovo a právne porovnateľných veciach vyvoláva až rozhodovacia prax, ktorá sa ustálila po určitú dobu, a nie ojedinelé rozhodnutie vybočujúce z určitej línie rozhodovania, ako to bolo v prípade sťažovateľom uvádzaného rozhodnutia ústavného súdu (m. m. I. ÚS 312/2019).

28. Ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), ktorý by nemal oporu v procesných kódexoch, ktoré bol najvyšší súd v čase svojho rozhodovania povinný na daný prípad aplikovať. Zistiac, že dovolanie je ex lege neprípustné, rozhodol o ňom najvyšší súd zákonom predpokladaným spôsobom, rešpektujúc pritom citovanú relevantnú právnu úpravu, ako aj judikatúru ústavného súdu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu tak nevykazuje znaky arbitrárnosti a zjavnej nezlučiteľnosti jeho účinkov s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, a jeho právne závery považuje ústavný súd za ústavne udržateľné.

29. Skutočnosť, že sa sťažovateľ s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nie je postačujúca sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu rešpektuje názor, podľa ktorého obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup všeobecného súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V takom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

30. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namietal aj porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, keď poukázal na viaceré rozhodnutia

najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 3 Oboer 1/2017, sp. zn. 3 Oboer 5/2017, sp. zn. 5 Oboer 8/2017, sp. zn. 3 Oboer 15/2017), v ktorých dospel k opačnému právnomu záveru ako v napadnutom uznesení, a teda že „vzhľadom na prechodné ustanovenie § 243h ods. 1 Exekučného poriadku sa na exekučné konania začaté do 31. marca 2017 nevzťahuje ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017. Ustanovenie § 202 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017 vylučuje podanie dovolania a dovolania generálneho prokurátora výlučne v exekučných konaniach, ktoré začali od 1. apríla 2017.“. Uvedeného porušenia sa podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd dopustil tým, že napriek týmto rozdielnym právnym názorom v rozpore s § 48 CSP predmetnú vec nepostúpil veľkému senátu najvyššieho súdu na zaujatie stanoviska a rozhodnutie.

31. Podľa § 48 ods. 1 CSP ak senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní dospeje k právnomu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodní svoj odlišný právny názor.

32. Vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v súvislosti s okamžitou aplikabilitou podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku viacerými rozhodnutiami, napr. uzneseniami sp. zn. 6 ECdo 3/2017, sp. zn. 6 ECdo 7/2017, sp. zn. 6 ECdo 9/2017, sp. zn. 6 ECdo 11/2017, sp. zn. 6 ECdo 13/2017 a najmä uznesením sp. zn. 6 ECdo 15/2017, ktoré bolo uverejnené pod č. 24 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 2/2018, judikoval, že jej použitie je nevyhnuté, ak sú kumulatívne splnené dve podmienky: dovolanie musí byť podané (dovolacie konanie začaté) a zároveň rozhodnutie, proti ktorému dovolanie smeruje, musí byť vydané za účinnosti „novej“ procesnej úpravy Exekučného poriadku účinnej od 1. apríla 2017.

V danom prípade nie je sporné, že sťažovateľ dovolaním napadol uznesenie krajského súdu č. k. 8 CoE 219/2018-58 z 28. decembra 2018 a že dovolacie konanie začalo po 1. apríli 2017 (v roku 2019) za účinnosti Exekučného poriadku, ktorý prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v exekučnom konaní výslovne vylučuje. Sťažovateľ

si zamieňa „dokončenie konania“ (podľa skôr účinných predpisov – bod 24 tohto odôvodnenia), keď tento pojem nezahŕňa mimoriadne opravné prostriedky (dovolenie), podávané proti právoplatnému rozhodnutiu (čo v legislatívno – procesnej terminológii platí univerzálne).

33. Ústavný súd v súvislosti s rozdielnymi právnymi názormi rôznych senátov najvyššieho súdu poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napríklad IV. ÚS 75/09), podľa ktorej je neoddeliteľnou súčasťou princípov právneho štátu zaručeného podľa čl. 1 ústavy aj princíp právnej istoty. Tento spočíva okrem iného v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že príslušné štátne orgány budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov, že ich budú správne vykladať a aplikovať (napr. II. ÚS 10/99, II. ÚS 234/03, IV. ÚS 92/09). Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).

34. V spojitosti s tým však ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [§ 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b), § 21, § 22 a § 23 ods. 1 písm. b)] patrí najvyššiemu súdu (m. m. I. ÚS 17/01, I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09). Úlohou ústavného súdu je posúdiť napadnuté rozhodnutia len z pohľadu ich ústavnej udržateľnosti. Ústavný súd vo vzťahu k okolnostiam tohto prípadu dodáva, že dôveru v určitú rozhodovaciu prax v skutkovo i právne porovnateľných veciach vyvoláva až prezentovaná rozhodovacia prax súdu najvyššej inštancie, ktorá sa ustálila po určitú dobu, a nie ojedinelé rozhodnutie súdu.

Požiadavka právnej istoty taktiež automaticky neznamená, že sa judikatúra najmä najvyššieho súdu nemôže vyvíjať, a to, ak to je v zákonom predpokladanej situácii potrebné, aj prostredníctvom rozhodnutí veľkého senátu. To však automaticky neznamená, že v prípade, ak je najskôr prijaté ojedinelé rozhodnutie, nezodpovedajúce v ďalšom období jednoznačne sformovanej línii rozhodovacej praxe, mal by v takom následnom momente konajúci súd spochybniť už ustálenú rozhodovaciu prax predložením veci veľkému senátu. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na väčšinovú judikatúru občianskoprávných senátov najvyššieho súdu, ktoré v sporoch v otázke prípustnosti dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní (§ 202 ods. 4 Exekučného poriadku účinného od 1. apríla 2017) konštantne rozhodujú už od januára 2018. Z uvedeného vyplýva, že ak sťažovateľ poukazuje na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Oboer 5/2017, 3 Oboer 1/2017, 5 Oboer 8/2017, 3 Oboer 15/2017, ide o ojedinelé (menšinové) názory dvoch senátov najvyššieho súdu, ktoré boli následne prekonané väčšinovou judikatúrou ostatných senátov, v súlade s ktorou najvyšší súd v predmetnej veci aj rozhodol, čo v konečnom dôsledku znamená, že konajúci senát najvyššieho súdu nemal zákonný dôvod postúpiť vec na rozhodnutie veľkému senátu (§ 48 ods. 1 CSP).

35. Keďže ústavný súd vzhľadom na uvedené nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľom označených práv, dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je v časti namietaného porušenia označených práv uznesením najvyššieho súdu zjavne neopodstatnená, a preto ju z tohto dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu

36. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

37. V nadväznosti na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

38. Z predloženého uznesenia krajského súdu vyplýva, že bolo vydané 28. decembra 2018. Sťažovateľ proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal dovolanie, ktoré bolo doručené okresnému súdu 11. septembra 2019, v nadväznosti na to odvíja lehotu na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odo dňa doručenia uznesenia najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu, t. j. od 12. marca 2020.

39. Ústavný súd v právnej vete nálezu sp. zn. III. US 674/2014 (rozhodnutie č. 61/2014, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky) uviedol: „V prípadoch uplatnenia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku spôsobilého zabezpečiť ochranu práv sťažovateľa, následne však odmietnutého dovolacím súdom pre neprípustnosť, je lehota na podanie sťažnosti ustanovená § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu. To však neplatí v prípadoch, v ktorých je neprípustnosť dovolania daná ex lege (napr. správne súdnictvo), kde dovolanie nemožno považovať za účinný prostriedok nápravy.“

40. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemôže vysloviť záver o splnení podmienky ustanovenej § 124 zákona o ústavnom súde, teda že ústavná sťažnosť proti napadnutému uzneseniu krajského súdu bola podaná včas, z dôvodu, že v danom

prípade neexistuje ani teoretická zákonná možnosť prípustnosti dovolania, ktoré bolo podané proti napadnutému uzneseniu krajského súdu. Naostatok označené ustanovenie v jeho poslednej vete sa týka námietok, ktoré nebolo možné uplatniť v dovolacom konaní, pričom iné námietky dovolaním (naopak) bolo potrebné uplatniť. V predmetnej veci bola prípustnosť dovolania ex lege vylúčená priamo ustanovením § 202 ods. 4 Exekučného poriadku (s poukazom aj na relevantnú judikatúru najvyššieho súdu k tejto otázke, ako aj judikatúru ústavného súdu).

41. S poukazom na uvedené tak v okolnostiach daného prípadu nemožno dovolanie považovať za účinný prostriedok nápravy slúžiaci ochrane práv sťažovateľa zaručených mu ústavou, v dôsledku čoho lehotu na podanie ústavnej sťažnosti nemožno odvíjať od právoplatnosti dovolacieho rozhodnutia, ale od právoplatnosti napadnutého uznesenia krajského súdu, čo má za následok skutočnosť, že ústavná sťažnosť podaná sťažovateľom bola podaná oneskorene (obdobne I. ÚS 88/2019).

42. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu pre namietané porušenie označených práv v súlade s § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu